

Knecht Ruprecht

– julemandens straffende hjælper

I dag forbinder man kun julemanden med den glade gavegiver. Tidligere blev han altid fulgt af en hjælper, som afstraffede de uartige børn med knortekæp og dårlige gaver. Nu er han næsten ukendt i Danmark, men i Tyskland lever han stadig under navnet Knecht Ruprecht.

Af ShadowMan

Nu er den søde juletid her – også for s/m'ere. Og hvis de har været søde, får de mange, mange julegaver af den rare julemand! Eller gør de? Måske de hellere ville have haft besøg af hans alter ego, som straffer dem, der har været uartige.

Herhjemme kender vi ham ikke så godt mere, selvom han stadig lever i enkelte ord og vendinger, som Sorteper eller Den store Bastian. Blødsøden pædagogisk praksis og den tiltagende disneyficering af børns forestillingsverden bærer en stor del af skylden herfor.

I Tyskland lever han derimod i bedste velgående under navnet Knecht Ruprecht. I Østrig tillige under navnet Krampus og forskellige andre.

Det beskidte arbejde

Knecht Ruprecht er som regel en stor, lodden, dyster skikkelse, der medbringer en stor sæk. I den er der gaver til de uartige børn som f.eks. kulstykker eller kartofler.

Sommetider er sækken også til opbevaring af børnene, ligesom Den store Bastians. Ofte medbring-

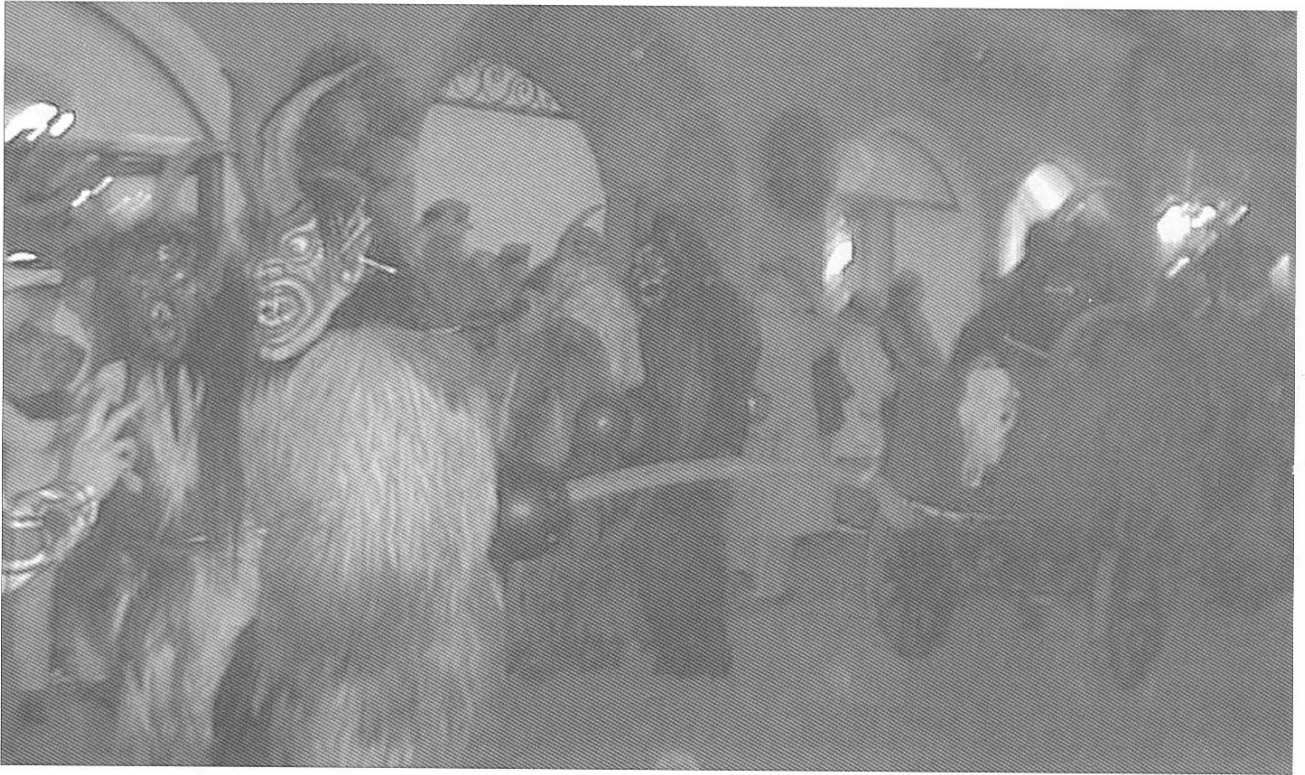
er han også en knortekæp til passende brug. Han følger julemanden, Sct. Nikolaus, som en slags hjælper, der tager sig af det beskidte arbejde.

Sex og hedenskab

En tredje type diabolisk skikkelse, der optræder ved juletid, kendes under fællesbetegnelsen Perchten.

Her er det oprindeligt urhedenske endnu mere fremherskende: Lodne skikkelser med bukkehorn og djævlemasker farer rundt i julemandens følge, som de vel tidligere har fulgt en eller anden frugtbarhedsgud, og skræmmer børn og voksne til almindelig fryd.

Dog er disse traditioner heldigvis endnu ikke helt uddøde her i det høje nord. I den færøske forfatter

William Heinesens novelle: Grylen, fortæller om et tilsvarende væsen. Ganske vist viser Grylen sig ved fastelavn, medbringende et umisforståeligt aggregat, der fremmer frugtbarheden hos folk og fæ, i stedet for ved jul. Men den frydefulde blanding af sex og hedenskab er den samme.

Var det nu ikke på tide, at s/m'ere, der er bare lidt trætte af moderne tiders sødsuppejul, tog nogle af disse gamle traditioner op, og genindførte de gamle julestuer med julelege og bukkespring til fælles glæde.

Vi må efterhånden været nået til, at vi kan bryde med det forbud, der blev udstedt af bornerte præster imod dem.

